

3. TURİZM ŞÛRASI KARARLARININ TURİZM PLANLAMASI VE POLİTİKASI ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Tuna BATUHAN¹

Özet

Turizm alanında ortaya çıkan gelişmelerin, değişimlerin ve gelecek beklentilerinin tüm paydaşların katılımıyla ele alındığı; tutarlı, bütüncül ve etkin stratejilerin değerlendirildiği bir platform olan Turizm Şûrası, turizm sektörünün mevcut durumunun değerlendirilmesi ve geleceğe yönelik ulusal bir turizm politikasının oluşturulabilmesi hedefine ulaşmada önemli bir yol haritası niteliğindedir. İkinci Turizm Şûrası'nın gerçekleştirildiği 2002'den bu yana yaşanan gelişmeler, turizm sektöründe yeni strateji ve vizyonların etkin ve tutarlı politikalarla hayata geçirilmesini gerekli kılmıştır. Bu amaçla, turizmle ilgili kamu kurum ve kuruluş temsilcileri ile turizm meslek örgütleri, sivil toplum kuruluşları ve araştırmacıların katıldığı 3. Turizm Şûrası kapsamında, toplam 333 üyeden oluşan 13 Komisyon oluşturulmuştur. Bu çalışmada, 3. Turizm Şûrası komisyon raporlarının bütünü ele alınarak, her bir komisyonun sorun tespitleri ve tavsiye kararları turizm planlaması ve politikası oluşturulması bağlamında analiz edilmiştir. Oluşturulan komisyonlardan turizm politikalarının belirlenmesi ve planlama faaliyetlerinde öncelikli öneme sahip olan "Çevre, Planlama ve Altyapı Komisyonu", "Turizm Politikaları Komisyonu" ve "Yerel Yönetimler ve Turizm Komisyonu" ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: 3. Turizm Şûrası, Turizm Planlaması, Turizm Politikası

EVALUATION OF THE 3RD TOURISM COUNCIL DECISIONS WITHIN THE FRAMEWORK OF TOURISM PLANNING AND POLICY

Abstract

The developments, changes and future expectations that emerged in the field of tourism are handled with the participation of all stakeholders; The Tourism Council, a platform for evaluating coherent, holistic and effective strategies, is an important road map for evaluating the current situation of the tourism sector and achieving the goal of creating a national tourism policy for the future. The developments experienced since 2002, when the Second Tourism Council was implemented, necessitated that new strategies and visions in the tourism sector be passed on with effective and consistent policies. For this purpose, 13 commissions consisting of 333 members were formed within the scope of the 3rd Tourism Department, which was attended by representatives of public institutions and organizations related to tourism, tourism professional organizations, non-governmental organizations and researchers. In this study, the whole of the 3rd Tourism Council reports were analyzed and the problem identifications and recommendations of each commission were analyzed in the context of tourism planning and policy formulation. The "Environment, Planning and Infrastructure Commission", "Tourism Policy Commission" and "Local Administrations and Tourism Commission", which have priorities in the determination of tourism policies and planning activities, have been examined in detail from the established commissions.

Key Words: 3rd Tourism Council, Tourism Planning, Tourism Policy

¹ Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
0536-632-1845, tuna.batuhan@atauni.edu.tr

1. Giriş

Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren kalkınma hamlelerinin önemli unsurlarından birini oluşturan turizm, farklı dönemlerde değişik unsurlarıyla ele alınmıştır. Başlangıçta örnek tesislerin inşası ve teşvik mekanizmalarıyla desteklenen turizm sektörü, planlı dönemle birlikte ayrı bir sektör olarak ele alınmaya başlanmıştır. Zamanla ortaya çıkan gelişmeler ve değişimi takip etme arzusu farklı araçlarla turizmin geliştirilmesini gerekli hale getirmiş ve Turizm Şûrası da farklı paydaşların bir araya gelerek turizm alanında ortaya çıkan gelişmeleri, değişimleri ve gelecek beklentilerini ele aldıkları bir danışma kurulu olarak süreçte yerini almıştır. Tutarlı, bütüncül ve etkin stratejilerin değerlendirildiği bir platform olan Turizm Şûrası, turizm sektörünün mevcut durumunun değerlendirilmesi ve geleceğe yönelik ulusal bir turizm politikasının oluşturulabilmesi hedefine ulaşmada önemli bir yol haritası niteliğindedir. İlki 20-22 Ekim 1998 tarihinde, ikinci ise 12-14 Nisan 2002 tarihinde gerçekleştirilen Turizm Şûrası'nın üçüncüsü 01-03 Kasım 2017 tarihleri arasında Ankara'da düzenlenmiştir. İkinci Turizm Şûrası'nın gerçekleştirildiği 2002'den bu yana yaşanan gelişmeler, turizm sektöründe yeni strateji ve vizyonların etkin ve tutarlı politikalarla hayata geçirilmesini gerekli kılmıştır. Bu amaçla, turizmle ilgili kamu kurum ve kuruluş temsilcileri ile turizm meslek örgütleri, sivil toplum kuruluşları ve araştırmacıların katıldığı 3. Turizm Şûrası kapsamında, toplam 333 üyeden oluşan 13 Komisyon oluşturulmuştur.

Bu çalışmada, 3. Turizm Şûrası komisyon raporlarının bütünü ele alınarak, her bir komisyonun sorun tespitleri ve tavsiye kararları turizm planlaması ve politikası oluşturulması bağlamında analiz edilmiştir. Oluşturulan komisyonlardan turizm politikalarının belirlenmesi ve planlama faaliyetlerinde öncelikli öneme sahip olan “Çevre, Planlama ve Altyapı Komisyonu”, “Yerel Yönetimler ve Turizm Komisyonu” ve “Turizm Politikaları Komisyonu” ayrıntılı olarak incelenmiştir. Bu çerçevede, komisyon raporlarında yasal ve idari politikalar bağlamında, turizm sektörünün tüm paydaşlarını kapsayan bir çatı örgütün oluşturulması, çerçeve nitelikte bir “Turizm Temel Yasasının” hazırlanması ve mevcut mevzuatın güncellenmesi kararları alınmıştır. Ayrıca, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın yetki, görev ve teşkilat yapısının güçlendirilmesi ile bakanlık bünyesinde Araştırma ve Geliştirme biriminin kurulması, turizmde yeni teknolojilerin kullanılması, yeni pazarların geliştirilmesi ve mesleki eğitimin geliştirilmesi de gündeme gelen diğer konu başlıklarıdır. Çevre başlığı altında, turizm planlamada çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması için kurumlar arası koordinasyonun etkin hale gelmesi gerektiği, turizmle ilgili tüm paydaşların bilinç düzeyinin güçlendirilmesi, denetimlerin ve yaptırımların etkin şekilde uygulanması gerektiği tespitleri yapılmıştır. Planlama başlığı altında ise, Türkiye için rekabet avantajını barındıran turizm sektöründe stratejik planlamaya geçilmesi; kurumsal düzenlemelerle birlikte sürdürülebilir turizm anlayışının daha dinamik ve verimli şekilde mevcut sistemle bütünleştirilmesi ve turizm planlamasının bütüncül olarak ele alınması gerektiği vurgusu yapılmaktadır. Altyapı eksikliklerinin giderilmesinde merkez ve yerel yönetimler arasında işbirliği ve koordinasyonun artırılması ile “çevreye duyarlı ve yeterli” altyapı anlayışının egemen kılınması hedeflenmektedir. Yerel Yönetimler bağlamında ise, “Turizm Kurulu” oluşturulması ve mevzuatta görev ve yetki açısından ortaya çıkan çakışmaların giderilmesi gerektiği vurgulanarak, yerel yönetim bütçelerinin artırılması yoluyla turizm yatırımlarının da desteklenmesi gerektiği tespit edilmektedir. Şûra sonunda alınan kararlarla, Türkiye'nin sahip olduğu turizm potansiyelinin daha etkin şekilde kullanılabilmesi için yeni turizm politikalarının geliştirilmesi amaçlanmıştır.

2. Geçmişten Bugüne Turizm Politikalarının Gelişimi ve Turizm Şûraları

Cumhuriyetin kurulması sonrasında ortaya çıkan kalkınma hamlesi her sahada olduğu gibi turizmde de etkili olmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarında Florya ve Yalova termal tesislerinin geliştirilmesi turizm alanında önemli sayılabilecek gelişmelerdir. 1950'lerde ise Emekli Sandığı ve Turizm Bankası tarafından özel sektöre örnek olabilecek tesisler yapılmıştır. Öncü ve örnek tesisler yapmak, işletmek ve turizm yatırımlarını düşük faizli uzun vadeli kredilerle desteklemek amacıyla 54'te Ziraat Bankası iştiraki olarak Türkiye Turizm Bankası kurulmuştur (Sönmeyen Ateş, 1998). 1962'de bağımsız yapıya kavuşan Turizm Bankası'nın faaliyetleri 1987'ye kadar devam etmiş; sonrasında Kalkınma Bankası ile birleşmiştir. 1960 sonrasında planlı dönemde turizm, ilk kez bir sektör olarak hükümetin kalkınma programına girmiş; turizmin bir politika çerçevesinde geliştirilmesi esas alınmıştır. Planlı dönemden itibaren altyapı yetersizliği nedeniyle kamu otoritesi turizmle ilgili tüm alanlarda sorumluluğu üstlenmek zorunda kalmıştır. 2 Temmuz 1963'te Turizm ve Tanıtma Bakanlığı'nın kurulması ile turizme verilen önem kurumsal anlamda da ortaya çıkmıştır (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018a). 1970'lere kadar kitle turizmi dünyada ve Türkiye'de devam etmiş; 1980 sonrasında ise kitle turizmi yanında bireysel turizme de önem verilmiş ve turizm geniş olanaklarla teşvik edilmiş ve kredilendirilmiştir (Sönmeyen Ateş, 1998). 1980 sonrası dönemde döviz girdileri ve istihdamın artırılması, turizm çeşitlendirilmesi ve tüm yörelere yayılması amaçlanmıştır.

12.3.1982 tarih ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu turizmin gelişmesinde belirleyici rol oynayan önemli bir dönüm noktası olmuştur. 2634 sayılı kanun ile Turizm Bakanlığı'nın fonksiyonu ve otoritesi artmış, fonların ve kaynaklarını kullanımı kolaylaşmış, turizmin çeşitlendirilmesi ve turizm potansiyelinin kullanılmasının önündeki engeller kalkmıştır. 2634 sayılı kanun ile ayrıca kamu arazileri turizm yatırımlarına açılmış; altyapı yatırımları, teşvik ve kredilendirilmeyle turizm sektörünün gelişimi hızlanmıştır. 1985 yılında 'Kalkınmada Özel Önem Taşıyan Sektör' olarak kabul edilmesi ve kapsamlı teşviklerin getirilmesi turizm sektörünün gelişimini sağlamıştır. 1985 ve 1992 yılları arasında nakdi hibe verilmesi, sübvansiyonlu uzun vadeli kredi verilmesi, gümrük muafiyetleri tanınması, yatırım indirimi sağlanması ve kamu arazisi tahsis edilmesi şeklinde çok kapsamlı teşviklerin getirilmesi sayesinde Türkiye'de turizm sektörü hızlı bir gelişme göstermiştir (Morgil, 2002).

24/01/1989 tarih ve 355 sayılı Turizm Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 25. ve 26. maddesinde, Turizm Şûrası ile ilgili hükümler yer almaktadır. İlgili maddelerde yer aldığı şekliyle Turizm Şûrası, Turizm Bakanlığı'ndaki sürekli kurul olarak tanımlanmakta, Şûranın, turizm konusunda Bakanlığın en yüksek danışma organı olduğu belirtilmektedir. Turizm Şûrası, gerekli görülen turizm konularını görüşmek üzere ve üç yılda bir normal, gerektiğinde olağanüstü olarak Bakanın davetiyle toplanabilir ve Turizm Şûrasının kararları istişaridir. 355 sayılı KHK'nın 26. maddesinin son bendinde, Turizm Şûrası'nın teşekkülü ve çalışma usullerinin yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiş olmasına rağmen, Turizm Şûrası Yönetmeliği, 9 yıl sonra 13 Ekim 1998'de 23492 sayılı resmi gazetede yayınlanmıştır. İlgili yönetmelikte Turizm Şûrası'nın önemi ifade edilmekte ve Şûranın kuruluşu, çalışma esasları ve işleyişi düzenlenmektedir. Yönetmelikte Turizm Şûrası'nın ulusal ekonominin önemli bir dalı durumuna gelen Türk Turizminin, yurttan ve dünyada değişen ve gelişen olaylar ışığında daha ileriye götürülmesi için alınması gerekli önlemleri saptamak ve turizm politikası ile ilgili görüşleri belirlemek üzere toplanan bir danışma organı olduğu ifade edilmektedir.

Turizm Şûrası Yönetmeliği'nin yayınlanmasının ardından ilk Turizm Şûrası 20-22 Ekim 1998 tarihinde Ankara'da toplanmıştır. Şûranın amacı "ulusal ekonominin önemli bir dalı

durumuna gelen Türk turizminin yapısının yurttta ve dünyada değişen ve gelişen olaylar ışığında daha ileriye götürülmesi için gerekli önlemleri saptamak ve turizm politikası ile ilgili görüşleri belirlemek” olarak ifade edilmiştir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018a). Kamu, özel sektör, öğretim kurumları, sivil toplum örgütleri ve basın kuruluşlarından 600’e yakın katılımcının yer aldığı; 8 alt komisyon halinde çalışmaların yürütüldüğü ve 60’a yakın bildirin sunulduğu Birinci Turizm Şûrası’nda ele alınan başlıklar şu şekilde sıralanabilir: dünyadaki gelişmeler ve turizm; Türk turizminin ekonomi ve sosyal yaşam içindeki yeri; yatırımlar ve çevre; turizm işletmeciliği, tanıtma ve pazarlama; turizmde işgücü piyasası, istihdam ve eğitim; yasalar, politikalar ve yönetim; turizmin çeşitlendirilmesi (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2002). 1. Turizm Şûrasında turizmin ülkemizin gelişmesinde ve ekonomik kalkınmasındaki önemine ilişkin katkılar sunulmuş; ekonomik anlamda önemi ve değeri daha iyi anlaşılan turizmin, yurttta ve dünyada değişen ve gelişen koşullara göre daha ileriye götürülmesi için alınması gereken önlemler saptanmıştır. 1. Turizm Şûrası ile turizm sektöründe yer alan paydaşların turizm politikalarına ilişkin görüşleri alınmış; ülkemizi 2000’li yıllara güçlü şekilde taşıyacak turizm stratejileri belirlenmeye çalışılmıştır.

1. Turizm Şûrası’ndan dört yıl sonra, 2-14 Nisan 2002 tarihinde “Geleceğimiz Türkiye” sloganıyla 2. Turizm Şûrası toplanmıştır. Sürdürülebilir ve etkin bir turizm politikası geliştirmeyi amaçlayan 2. Turizm Şûrası, 450 komisyon üyesinin yer aldığı 9 ayrı alt komisyonla çalışmalarını yürütmüştür. Bu komisyonlar: Genel Politikalar ve Turizmin Geliştirilmesi; Yatırım, Finansman ve Teşvik; İşletmecilik; Tanıtma ve Uluslararası İlişkiler; Eğitim ve İstihdam; Çevre, Planlama ve Altyapı; Yasal Yönetmelikler; Müstakil Destinasyon olarak İstanbul; ve Turizmde Küresel Eğilimler, Yeni Teknolojiler olarak isimlendirilmiştir. 2. Turizm Şûrası her bir alt komisyonda ilgili paydaşların katılımıyla sorun alanları ve çözüm önerileri üzerinde ayrıntılı tartışmalar yürütmüş ve 106 maddeden oluşan Şûra kararları 15 Nisan 2002 tarihinde basın toplantısı ile kamuoyuna açıklanmıştır. 2. Turizm Şûrası’nda alınan kararların açıklandığı basın toplantısında konuşan dönemin Turizm Bakanı Mustafa Taşar, Şûra sonrası ortaya çıkan tablodan yola çıkarak önümüzdeki dönemlerde turizmi geliştirmek adına ne yapılması gerekiyorsa yapılacağını, Şûrada alınan kararların kağıt üzerinde kalmayacağını ifade etmiştir. Taşar, o dönem için 500 milyar dolarlık turizm pastasından Türkiye’nin sadece 8,5 milyar dolarlık bir paya sahip olduğunu ve bu durumun kabul edilemez olduğunu belirtmiştir (Turizm Bakanlığı, 2002). Son yıllarda dünyada hızla gelişen sektörlerden birisi olan turizm sektörünün Türkiye için de ciddi bir gelişme potansiyeline sahip olduğunu ifade eden Bakan Taşar, turizmin gayri safi milli hasıladaki payının 1983’te yüzde 0,8 iken, 1990’da yüzde 2,1’e, 2000 yılında ise yüzde 3,8’e yükseldiğini belirtmiştir (Turizm Bakanlığı, 2002).

2. Turizm Şûrası sonunda her bir komisyonda alınan kararlardan öne çıkan belirli unsurlardan bahsedilebilir. (Turizm Bakanlığı, 2002). 1. Komisyon olan “Genel Politikalar ve Turizmin Geliştirilmesi” başlıklı komisyonda 27 maddede tespit edilen önerilerden bir kısmı şu şekilde sıralanabilir:

- Turizmin öncelikli sektör olarak kabul edilip, buna yönelik tedbirlerin alınması gerekir.
- 2020 yılında turizmde 60 milyon turist, 50 milyar dolar gelir hedefleyen Türkiye’nin bu hedefine ulaşabilmesi için altyapı, dış tanıtım, teşvik ve desteklemeye 1 milyar 250 milyon dolar harcaması gerekmektedir.
- Turizm politikası kararları 5 yıllık kalkınma planlarıyla sınırlı kalmamalı, 10 yıllık esnek ve revize edilebilen planlar yapılmalıdır.
- Turizm sektörünün yeniden yapılandırılması kapsamında Bakanlık Teşkilat Yasası, Hizmet Birliği Yasası, Bölge Birliği Yasası, 1618 Sayılı Kanunun Tadili Yasası ve Meslek Birlikleri Yasası bir an önce çıkarılmalıdır. Bu sayede, yerel sivil inisiyatifin

oluşturulmasına hukuki zemin oluşturulmuş olacak, yerel bazda bölgesel altyapı projelerinin geliştirilmesi ve uygulanması, tanıtım ‘Destinasyon’ kalitesi, bölgesel eğitim, sertifikasyon ve mesleki denetim sorunları çözümlenecektir.

- İkinci turizm hamlesi bünyesinde yeni bir vizyon ve anlayışla ele alınması gerektiği, Mali ve finansal kaynak tahsis edilmesi, yöre potansiyellerine uygun olarak turizmin çeşitlendirilmesi, tüm ülkeye ve tüm yıla yayılması, iç turizmi teşvik etmek adına uzun vadeli ve düşük faizli tüketici kredilerinin verilmesi gerekir.
- Sürdürülebilirlik ilkesine uygun alternatif turizm türlerinin özendirilmesi (golf, sağlık, termal, inanç, kongre, kış, kültür) gerekir.
- 1. Şûrada Kabul edilen, ‘Ulusal Tanıtma ve Turizm Konseyi’ nin kurulması gerekir.
- Turizmde lokomotif olan İstanbul’un özel olarak ele alınması gerekir.
- Yetersiz olan yatak kapasitesinin artırılması ve çeşitlendirilmesi gerekir.
- Turizmde eğitime özel önem verilmesi gerekir.
- Yabancı sermayenin yatırımcı olarak gelmesinin teşvik edilmesi için gerekli düzenlemeler ve teşvikler uygulanmalıdır.

2. Turizm Şûrasının 2. Komisyonu olan “Yatırım, Finansman ve Teşvik” komisyonunda gelecek hedefi, Türkiye’nin dünya turizm gelirinden 2001 yılında aldığı yüzde 1,6 payın önümüzdeki 10 yıl içinde yüzde 2,5’a çıkartılarak turizm gelirimizin 25 milyar dolara ulaşması olarak belirlenmiştir (Turizm Bakanlığı, 2002). Bu hedefe ulaşmak için tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin artırılmasının yanı sıra mevcut yatak kapasitesinin daha fazla değerlendirilmesi gerektiği tespiti yapılmış; gerekli teşviklerin getirilmesi ve kurumsal düzenlemelerin yapılması ile yatak kapasitesinin artırılması gerektiği belirtilmiştir (Turizm Bakanlığı, 2002). 2. Turizm Şûrasının 3. Komisyonu olan “İşletmecilik” komisyonunda ortaya çıkan öneriler ise ana unsurlarıyla şu şekilde özetlenebilir (Turizm Bakanlığı, 2002): Turizm sektöründe uygulanan vergiler rakip ülkeler seviyesine çekilmelidir; Bölgesel ulaşımın sağlanmasında küçük kapasiteli ‘charter’lardan yararlanılmalı, küçük ölçekli havaalanları hizmete açılabilir; Demiryolu yeniden yapılandırılmalı, kara, hava ve deniz yolları ile koordineli çalışma sağlanmalıdır; Tur operatörlüğünün özendirilmesi amacıyla tur operatörlüğünün tarifi mevzuatta açıkça yapılmalı, operatörler çeşitli teşviklerle desteklenmelidir; Turizmde çekim merkezleri oluşturmak amacıyla temalı park ve benzeri eğlence merkezlerinin yaygınlaşması sağlanmalı, ve teşvikler uygulanmalıdır; Turizm işletmeleri kobi kapsamına alınmalı, yabancı sermayeli zincir oteller teşvik edilmeli, otelciler birliği yasası çıkarılmalı, ve bölgesel turizm hizmet merkezleri oluşturulmalıdır. Tanıtma ve Uluslararası İlişkiler başlıklı 4. Komisyonunda öncelikle 1. Turizm Şûrası’nda tanıtımla ilgili ortaya çıkan önerilerin gerçekleştirilemediği tespiti yapılarak; 1. Şûra’da alınan karar çerçevesinde Ulusal Turizm ve Tanıtım Konseyi’nin kurulması gerektiği ifade edilmiştir (Turizm Bakanlığı, 2002). Tanıtma ve Uluslararası İlişkiler başlığı altında ayrıca yerel yöneticilerin, yerel hizmet birliklerinin, esnaf odalarının ve diğer sivil toplum kuruluşlarının bölgesel tanıtımda aktif rol almaları ve bu amaçla bütçelerinden pay ayırmalarının sağlanması; uzman insan kaynağı istihdamı ve etkin teknoloji kullanımıyla uluslararası turizm pazarındaki rekabet gücünün artırılması; tanıtımda etkinliğin yükseltilmesi için pazarlara daha iyi nüfuz edilmesi, pazar konumlarının ve markanın güçlendirilmesi; ve turizm mevzuatında AB müktesebatına uyumu sağlayacak hükümlerin yasalaştırılması için gerekli çalışmalar yapılması gerektiği ifade edilmektedir (Turizm Bakanlığı, 2002).

“Çevre, Planlama ve Altyapı” komisyonunda alınan kararlar çerçevesinde çevre ile ilgili sivil oluşumların devlet tarafından desteklenmesi ve bu kapsamda mavi bayrak benzeri projelerin yaygınlaştırılması ve desteklenmesi önerilmektedir. Ayrıca doğal ve kültürel kaynak envanterinin tamamlanması, ekolojik taşıma kapasitelerinin belirlenmesi ve turizm planlamalarının bu unsurlara dayalı olarak gerçekleştirilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Turizme ilişkin tüm planlama faaliyetlerinin bütüncül bir planlama anlayışı ile yapılması

gerektiğini belirten komisyon, çevre düzeni planlarının revize edilmesini; Turizm Master Planı'nın ekolojik master planlarına uygun olarak hazırlanmasını; ve Turizm Bakanlığı'nın genel bütçedeki payının arttırılmasını tavsiye etmektedir. "Yasal Yönetmelikler" komisyonu sonuç raporunda kalite yönetim sistemleri ile çevre yönetim sistemlerinin turizm sektöründe yaygınlaşması gerektiği savunulmakta; Turizm uzmanlığı sisteminin getirilmesi ve Turizm Bakanlığı'nın kariyer bakanlık haline getirilmesi gerektiği ifade edilmektedir. "Müstakil Destinasyon olarak İstanbul" komisyonu ise İstanbul'un kültürel, sosyal, doğal zenginliklerinin sürdürülebilir turizm gelişme planı çerçevesinde irdelenip, bir çekim noktası olması için tanıtım ve pazarlama stratejilerinin oluşturulması, koordinasyon içinde yürütülmesi ve izlenmesi önerilerinde bulunmaktadır. Son olarak "Turizmde Küresel Eğilimler, Yeni Teknolojiler" komisyonu ise uluslararası oluşumlara aktif olarak katılarak turizm gelirinin arttırılmasını; değişen turist profiline uygun olarak turizmin geliştirilip çeşitlendirilmesini ve tüm yıla yayılmasını; ve bölgesel kalkınma ve işbirliği içinde komşu ülkelerle işbirliği olanaklarının aranması gerektiğini vurgulamaktadır (Turizm Bakanlığı, 2002).

2. Turizm Şûrası'ndan tam 15 yıl sonra, 01-03 Kasım 2017 tarihleri arasında 3. Turizm Şûrası düzenlenmiştir. 3. Turizm Şûrası'nın düzenlenmesindeki amaç, "Dünya genelinde turizm sektörünün talep ve ihtiyaçlarının farklılaşması yanında siyasal, sosyal, ekonomik, kültürel ve teknolojik alanlardaki baş döndürücü gelişmeleri takip edebilmek" ve "turizm sektörünün mevcut durumunun değerlendirilmesi ve geleceğe yönelik ulusal bir turizm politikasının oluşturulabilmesi" olarak ifade edilmektedir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018).

3. Üçüncü Turizm Şûrası ve Şûrada Alınan Kararlar

2. Turizm Şûrası'nın gerçekleştirildiği 2002'den bu yana yaşanan gelişmeler, turizm sektöründe yeni strateji ve vizyonların etkin ve tutarlı politikalarla hayata geçirilmesini gerekli kılmıştır. Bu amaçla, turizmle ilgili kamu kurum ve kuruluş temsilcileri ile turizm meslek örgütleri, sivil toplum kuruluşları ve araştırmacıların katıldığı 3. Turizm Şûrası 01-03 Kasım 2017 tarihleri arasında düzenlenmiştir. 3. Turizm Şûrası ile çevreye duyarlı, dünya gerçekleri ile uyumlu, turizm sektörünün taleplerini cevaplandırabilecek sürdürülebilir turizm politikalarının tartışılması ile turizm sektöründeki yeni eğilimleri de yakalayarak geleceğe yönelik izlenecek politikaların değerlendirilebilmesi amaçlanmıştır; bu çerçevede turizm sektörü, kamu ve akademik camiadan oluşan 333 üyeli aşağıda listelenen 13 Komisyon oluşturulmuştur (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018):

- Turizm Politikaları
- Turizmde Örgütlenme ve Destinasyon Yönetimi
- Turizmde Ürün Çeşitliliği ve Sürdürülebilirlik
- Çevre-Planlama-Altyapı
- Yatırım-Teşvik-Finansman
- Konaklama Sektörü
- Seyahat Acentacılığı ve Ulaşım
- Tanıtma ve Pazarlama
- Dijital Turizm ve İnovasyon
- Turizm Eğitimi, İstihdamı ve Turist Rehberliği
- Yerel Yönetimler ve Turizm
- İç Turizm
- Gastronomi Turizmi

3. Turizm Şûrası'nda oluşturulan komisyonlardan turizm politikalarının belirlenmesi ve planlama faaliyetlerinde öncelikli öneme sahip olan “Çevre, Planlama ve Altyapı Komisyonu”, “Yerel Yönetimler ve Turizm Komisyonu”, ve “Turizm Politikaları Komisyonu” ayrıntılı olarak incelendiğinde belirli unsurlar ön plana çıkmaktadır. Komisyon raporlarında yasal ve idari politikalar bağlamında, turizm sektörünün tüm paydaşlarını kapsayan bir çatı örgütün oluşturulması, çerçeve nitelikte bir “Turizm Temel Yasasının” hazırlanması ve mevcut mevzuatın güncellenmesi kararları alınmıştır. Ayrıca, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın yetki, görev ve teşkilat yapısının güçlendirilmesi ile bakanlık bünyesinde Araştırma ve Geliştirme biriminin kurulması, turizmde yeni teknolojilerin kullanılması, yeni pazarların geliştirilmesi ve mesleki eğitimin geliştirilmesi de gündeme gelen diğer konu başlıklarıdır.

Çevre, Planlama ve Altyapı Komisyonu'nun sonuç raporunda ifade edildiği şekliyle, komisyon çalışmaları kapsamında çevresel, tarihî ve kültürel değerlerin korunması ve yaşatılması yaklaşımının ve yöntemlerinin turizm planlamasında göz önünde bulundurulması, iklim değişikliğinin etkilerinin değerlendirilmesi, turizm planlamasının ihtisaslaşmış bir kurum tarafından bütüncül olarak sürdürülmesi, destinasyon yönetimi ve sürdürülebilirlik yaklaşımıyla yeni bir turizm planlaması anlayışının ortaya konulması, turizm planlamasına yön veren yasal çerçevenin güncel gelişmeler ışığında gözden geçirilmesi, altyapı eksikliklerinin giderilmesine yönelik merkezi ve yerel yönetimler ile kamu özel sektör işbirliklerinin gözetileceği alan yönetimi anlayışının gündeme alınması üzerinde durulmuştur.

Çevre başlığı altında, turizm planlamada çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması için kurumlar arası koordinasyonun etkin hale gelmesi gerektiği, turizmle ilgili tüm paydaşların bilinç düzeyinin güçlendirilmesi, denetimlerin ve yaptırımların etkin şekilde uygulanması gerektiği tespitleri yapılmıştır. Çevre başlığı altında yer alan diğer öneriler ise şu şekilde sıralanabilir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018c):

- Turizm stratejilerinin çevresel, sosyal ve ekonomik boyutlarıyla değerlendirilmesi, çevresel sürdürülebilirlik hedeflerinin belirlenmesi ve çevre duyarlı turizm stratejilerinin geliştirilebilmesi amacıyla Türkiye Turizm Stratejisi-2023 Belgesi revizyon çalışmasında çevresel etkiler göz önüne alınmalıdır.
- Turizm yatırımları ve tesisleri ile turizmi olumsuz etkileyen diğer yatırım ve faaliyetlere ilişkin ÇED raporlarına esas oluşturan rapor formatlarının hazırlanmasında Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığının koordineli olarak çalışması ve onaylanması aşamasında ve izleme süreçlerinde Kültür ve Turizm Bakanlığının etkin bir biçimde yer alması sağlanmalıdır.
- Turizm politikaları ve yatırımlarında sürdürülebilirlik kavramının ekonomik sürdürülebilirlik tanımının ötesinde “çevresel sürdürülebilirlik” temeline de oturtulması sağlanmalıdır.
- Türkiye'nin seyahat ve turizm rekabetçilik endeksinde daha üst seviyelere çıkabilmesi için, endekste geride olduğumuz sürdürülebilir çevre ve doğal kaynaklar açısından küresel sürdürülebilir turizm ölçütleri yapılacak tüm çalışmalarda kullanılarak turizm çevre ilişkisinin sürdürülebilir bir eksene çekilmesi için yerel yönetimler, işletmeciler ve ziyaretçiler başta olmak üzere tüm paydaşların bilinç düzeyi güçlendirilmeli ve gerekli denetim ve yaptırımlar uygulamaya konulmalıdır.
- Sürdürülebilir turizm için doğal ve kültürel mirası koruyan çevre odaklı bir gelişme gerekliliğinden hareketle bölgesel kalkınma ve sürdürülebilir turizmin bir arada değerlendirilmesi amacıyla turizm sektörü tarafından yeşil büyüme, eko-etkin, temiz üretim ve eko-tasarım konularına ağırlık verilmelidir.
- Turizm sektörünün iklim değişikliği konusunda etkilenen ve etkileyen sektör durumunda bulunması nedeniyle her iki yönden değerlendirme yapılmalıdır.

Planlama başlığı altında ise, Türkiye için rekabet avantajını barındıran turizm sektöründe stratejik planlamaya geçilmesi; kurumsal düzenlemelerle birlikte sürdürülebilir turizm anlayışının daha dinamik ve verimli şekilde mevcut sistemle bütünleştirilmesi ve turizm planlamasının bütüncül olarak ele alınması gerektiği vurgusu yapılmaktadır. Planlama başlığı altında ayrıca (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018c):

- 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun turizm sektöründeki yeni yaklaşımlar irdelenerek revize edilmesi,
- Parsel odaklı planlama anlayışından vazgeçilmesi ve bu nedenle parsel ölçekli turizm merkezi ilanından kaçınılması,
- Planlamada deniz-kum-güneş turizmi ile birlikte diğer turizm türlerinin geliştirilmesi,
- “Arazi Geliştirme (Land development)” anlayışıyla destinasyon odaklı planlamaya geçilmesi,
- “Turizm kentleri” projesinin yeniden Kültür ve Turizm Bakanlığı gündemine alınması,
- Kültür turizminin teşvik edilmesi ve bu noktada rekabet edeceği diğer destinasyonlar karşısında avantaj yakalayabilmesi için sürdürülebilir turizm anlayışının planlama sistemine entegre edilmesi gerektiği tespitleri yapılmaktadır.

Altyapı eksikliklerinin giderilmesinde merkez ve yerel yönetimler arasında işbirliği ve koordinasyonun artırılması ile “çevreye duyarlı ve yeterli” altyapı anlayışının egemen kılınması hedeflenmektedir. Bununla birlikte özel sektörün altyapıya katkı sağlamasına ilişkin süreçler ve teşvik sistemleri oluşturularak kamu-özel sektör işbirliği olanaklarının geliştirilmesi gerektiği; turizm tesislerinin atık su arıtma, atık suyun geri kazanımı, katı atıkların geri dönüşümü ve kendi enerji üretim sistemlerinin kurulması gibi çevre dostu altyapı uygulamalarının teşvik edilmesi gerektiği; ve “destinasyon” ve “turizm kentleri” oluşturma süreçlerinde bu çabaların geliştirilerek turizm altyapılarının finansal açıdan desteklenmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018c).

Yerel Yönetimler bağlamında ise, “Turizm Kurulu” oluşturulması ve mevzuatta görev ve yetki açısından ortaya çıkan çakışmaların giderilmesi gerektiği vurgulanarak, yerel yönetim bütçelerinin artırılması yoluyla turizm yatırımlarının da desteklenmesi gerektiği tespit edilmektedir. “Yerel Yönetimler ve Turizm Komisyonu” sonuç raporunda, “Turizm: Yeniden ve Yerelden” anlayışı ile öneriler sunulmaktadır (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018d). İlk olarak, Yerel yönetimlerin, turizmin sürdürülebilir gelişimini sağlayabilmek için Bakanlıkça ihtiyaca göre tespit edilen turizm bölgelerinde bir “Turizm Kurulu” oluşturulup destinasyon odaklı turizm alan yönetimine geçilmesi önerilmektedir. Ayrıca, turizmle ilgili mevzuatta görev ve yetkilere dair birbiriyle çakışan düzenlemeler, açık ya da yeterli hüküm bulunmayan hususlar için daha net şekilde tanımlamalar yapılması gerektiği vurgulanmaktadır. Bunun dışında, yerel yönetimlerin turizm yatırımları ve turizme yönelik faaliyetleri yapabilmeleri için bütçelerinin artırılması ile tarihi, kültürel, sosyal ve doğal alternatif turizm ürünlerinin geliştirilerek turizmi 12 aya yayacak çalışmaların yapılması gerektiği ifade edilmektedir. Son olarak, turizm alanında büyük sermayeli yatırımlar yanında küçük ve orta ölçekli yatırımların da desteklenmesi ve tanıtım anlamında yerele ait yeni hikâyelerin oluşturulması gerektiği de vurgulanmaktadır.

Yerel Yönetimler başlığı altında öne çıkan diğer öneriler ise (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018d):

- Turizm yörelerindeki arazi kullanma ve altyapı kararları, gerek yerel yönetimler gerekse merkezi yönetimce sürdürülebilir turizm göz önünde bulundurularak alınmalıdır.
- Yerel yönetimlerce kentsel ve kırsal peyzaj, kent estetiği, kentin kimliği, kent mimarisi, kentin özgün değerleri yaşatılmalı; doğal, tarihi, kültürel zenginlikleri en iyi şekilde

korunmalı ve ziyaretçilerin kente giriş yaptıkları güzergahlar ilk izlenimi olumlu kılacak şekilde tasarlanmalı ve yönetilmelidir.

- Tanıtım anlamında yerele ait yeni hikâyeler oluşturulmalı ve var olan hikâyeler çağdaş tanıtım anlayışına hizmet edecek şekilde gündeme getirilmelidir.
- Yerel yönetimlerce yöresel turizm ürünleri tasarım yoluyla yeniden değerlendirilip, kentlerin turizmden alacağı pay artırılmalı, yöresel ürünlerin coğrafi işaret tescilleri yapılmalıdır.
- Dezavantajlı ve engelli kesimlere turizm imkânlarından faydalanabilmesini sağlayabilmek için yerel yönetimlerce gerekli tedbirler alınmalıdır.
- Yerel yöneticilerin turizme bakışlarını geliştirmeye yönelik çalışmalar, seminer, konferans, eğitim vb. faaliyetler planlanmalı ve belirli periyotlarda gerçekleştirilmelidir.
- Özellikle turizmin geliştiği Büyükşehir Belediyeleri teşkilat yapılanmasında turizm daire başkanlıkları veya şube müdürlükleri; diğer belediyelerde de turizm müdürlükleri ya da şeflikleri düzeyinde hizmet birimleri kurulmalı ve uzman personel istihdam edilmelidir.
- Yabancı turistlerin karşılaştığı güvenlik problemlerinde, yerelde rahatlıkla iletişim kurabilecekleri ve sorunlarını ilk elden çözebilecekleri bir emniyet birimi tesis edilmelidir.
- Turizm beldelerinde turistlerce güvenlik endişesine neden olan ve sıkça görülen hanuççuluğa karşı, yerel yönetimlerce önlem alınmalı ve etkili yaptırımlar uygulanabilmesine ilişkin mevzuat değişikliği yapılarak geçici ve daimi kapatma yetkisi tanınmalıdır.
- Turist güvenliğinin sağlanması için kayıtdışı günlük kiralık evler ve kaçak otelcilik faaliyetlerine yönelik yerel yönetimlere denetim yetkisi verilmelidir.

Şûra sonunda, “Turizm Politikaları Komisyonu” tarafından hazırlanan raporda “Yasal ve İdari Politikalar”, “Turizmde İnovasyon ve Teknoloji Politikaları”, “Turizm Ürünleri ve Pazarlarına İlişkin Politikalar”, “Eğitim Politikaları” ve “Risk Yönetimi” başlıkları altında belirlenen politika hedefleri sıralanmaktadır (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018b). “Yasal ve İdari Politikalar” başlığı altında öne çıkan öneriler şu şekilde sıralanabilir: Öncelikle Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Türk Turizm Sektörünün bugün tabi olduğu yasal zeminin ve mevzuatın güncelliğini yitirdiği düşünülmekte ve bu çerçevede sektörün tüm sorun ve ihtiyaçlarını karşılayacak çerçeve nitelikte bir “Turizm Temel Yasasının” hazırlanması gerektiği belirtilmektedir. Aynı zamanda, turizm sektörünün tüm paydaşlarını kapsayan bir çatı örgütün kurulması öngörülmektedir. Bu sayede Türkiye turizmini yurtiçinde ve yurtdışında tanıtmak, turizmde Türkiye markası oluşturmak, imaj geliştirmek, Türkiye’ye gelen yabancı turist sayısını arttırmak, turizm gelirlerini yükseltmek, turizmi millî ekonominin verimli bir sektörü hâline getirmek ve turizmde sürdürülebilir gelişme ilkelerinin yerleştirilmesini sağlamak amaçlanmaktadır. Ayrıca, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yetki, Görev ve Teşkilat Yapısının Güçlendirilmesi hedeflenmektedir. Bu sayede görev alanları çerçevesinde turizm sektörüne dâhil olan farklı kurum ve kuruluşların turizme ilişkin karar, politika, strateji ve uygulamaların belli bir koordinasyon içinde olması amaçlanmaktadır. Bunlarla birlikte, “2634 Sayılı Turizm Teşvik Kanunu’nun güncellenmesi, Bakanlık bünyesinde ve sektör ile istişare hâlinde “Yatırım Değerlendirme ve İzleme Kurulu” oluşturulması önerilmektedir. İlave olarak, Türkiye Turizm Strateji 2023 Belgesi’nde belirlenen hedefler, günümüz koşulları ve turizm sektöründeki yeni eğilimlere göre sektörün görüşleri de alınarak Kültür ve Turizm Bakanlığınca güncellenmesi önerilmekte. Son olarak ise, tarifeli ve düşük fiyatlı uçuşların artırılması ile Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde Ar-Ge (Araştırma ve Geliştirme) biriminin kurulmasına gerektiği ifade edilmektedir.

“Turizmde İnovasyon ve Teknoloji Politikaları” başlığı altında ise geleceğe yönelik turizm politikalarında sürdürülebilirlik, enerji tasarrufu, internet, akıllı turizm, akıllı şehirler, ulaşım ağları, akıllı teknolojiler, internet teknolojileri, mobilizasyon ve gelişimleri gibi konuların turizm ve tanıtma stratejilerinde öncelikle ele alınması gerektiği ifade edilmektedir. “Turizm Ürünleri Ve Pazarlarına İlişkin Politikalar” başlığında da, Çin, Japonya ve Hindistan gibi Asya Pasifik ülkeleri başta olmak üzere, yeni geliştirilecek pazarlardaki üst ve orta gelir düzeyindeki yabancı ziyaretçilere yönelik tanıtım ve pazarlama stratejilerinin geliştirilmesi gerektiği belirtilmektedir. Ayrıca, tanıtımda koordinasyon ve imaj bütünlüğünün sağlanması amacıyla, ülke tanıtımının asıl aktörü olan Kültür ve Turizm Bakanlığının, tanıtım ve imaj çalışmalarında koordinasyon kurumu olarak görev yapması gerektiği ifade edilmektedir. “Turizm Ürünleri Ve Pazarlarına İlişkin Politikalar” başlığı altında ayrıca sürdürülebilir turizm ve çevre duyarlılığı odaklı faaliyetlere ağırlık verilmesi gerektiği, turizmin 12 aya yayılması ve turizm çeşitliliğinin sağlanması amacıyla sağlık, kış, golf, eko turizm ve benzeri ürünler ile turizm bölgelerinin ve turizm ürün çeşitliliğinin çoğaltılmasının teşvik edilmesi gereği vurgulanmaktadır.

“Eğitim Politikaları” başlığı altında öne çıkan politikalar hizmet kalitesinin artırılması için mesleki eğitimin geliştirilmesi ve turizm destinasyonlarında toplum temelli eğitimin sağlanmasıdır. Mesleki eğitimin geliştirilmesi kapsamında, görevin hizmet yoğun ve hoşgörü odaklı olduğunun altı çizilmekte, gereken eğitimlerin tüm yıl boyunca, gerekli görüldüğünde iş başında ve uygulamalı olarak verilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Ayrıca, toplumda turizm konusunda farkındalığın artırılması; doğal, tarihi ve kültürel varlıkların sürdürülebilir turizm ilkeleri doğrultusunda değerlendirerek bu konuda toplum temelli eğitimin sağlanması gerektiği ifade edilmektedir. Son olarak “Risk Yönetimi” başlığı altında Kültür ve Turizm Bakanlığı koordinasyonunda risk yönetim biriminin oluşturulması gerektiği ifade edilmektedir. Bu birim sayesinde, doğrudan turizmi ilgilendiren tehditler ve olağan dışı durumlardan ülkemiz turizminin asgari düzeyde etkilenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, kamu ve özel sektör üst düzey yetkililerinden oluşacak olan risk yönetimi birimi, olası olumsuzluklar karşısında kamuoyuna aydınlatıcı bilgi verilmesinden ve medyada yaratılmak istenen olumsuz algının önlenmesinden sorumlu olacak. Ayrıca, Dışişleri Bakanlığı ve Kültür ve Turizm Bakanlığı aracılığıyla yoğun diplomasi kampanyasının sürdürülmesi, ülkemize yönelik seyahat uyarılarının çok geç olmadan kaldırılmasının ya da yumuşatılmasının sağlanması için devam eden çabaların artırılması gerektiği de Turizm Politikaları Komisyonu tarafından hazırlanan raporda ifade edilmektedir.

4. Sonuç ve Değerlendirme

Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren kalkınma hamlelerinin önemli unsurlarından birini oluşturan turizm, farklı dönemlerde değişik unsurlarıyla ele alınmıştır. Başlangıçta örnek tesislerin inşası ve teşvik mekanizmalarıyla desteklenen turizm sektörü, planlı dönemle birlikte ayrı bir sektör olarak ele alınmaya başlanmıştır. Zamanla ortaya çıkan gelişmeler ve değişimi takip etme arzusu farklı araçlarla turizmin geliştirilmesini gerekli hale getirmiş ve Turizm Şûrası da farklı paydaşların bir araya gelerek turizm alanında ortaya çıkan gelişmeleri, değişimleri ve gelecek beklentilerini ele aldıkları bir danışma kurulu olarak süreçte yerini almıştır. İlki 20-22 Ekim 1998 tarihinde, ikinci ise 12-14 Nisan 2002 tarihinde gerçekleştirilen Turizm Şûrası'nın üçüncüsü 01-03 Kasım 2017 tarihleri arasında Ankara'da düzenlenmiştir. Bu çalışmada, 3. Turizm Şûrası komisyon raporlarının bütünü ele alınarak, her bir komisyonun sorun tespitleri ve tavsiye kararları turizm planlaması ve politikası oluşturulması bağlamında analiz edilmiştir. Oluşturulan komisyonlardan turizm politikalarının belirlenmesi ve planlama faaliyetlerinde öncelikli öneme sahip olan “Çevre, Planlama ve Altyapı Komisyonu”, “Turizm

Politikaları Komisyonu” ve “Yerel Yönetimler ve Turizm Komisyonu” ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Bu çerçevede, komisyon raporlarında yasal ve idari politikalar bağlamında, turizm sektörünün tüm paydaşlarını kapsayan bir çatı örgütün oluşturulması, çerçeve nitelikte bir “Turizm Temel Yasasının” hazırlanması ve mevcut mevzuatın güncellenmesi kararları alınmıştır. Ayrıca, Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın yetki, görev ve teşkilat yapısının güçlendirilmesi ile bakanlık bünyesinde Araştırma ve Geliştirme biriminin kurulması, turizmde yeni teknolojilerin kullanılması, yeni pazarların geliştirilmesi ve mesleki eğitimin geliştirilmesi de gündeme gelen diğer konu başlıklarıdır. Çevre başlığı altında, turizm planlamada çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması için kurumlar arası koordinasyonun etkin hale gelmesi gerektiği, turizmle ilgili tüm paydaşların bilinç düzeyinin güçlendirilmesi, denetimlerin ve yaptırımların etkin şekilde uygulanması gerektiği tespitleri yapılmıştır. Planlama başlığı altında ise, Türkiye için rekabet avantajını barındıran turizm sektöründe stratejik planlamaya geçilmesi; kurumsal düzenlemelerle birlikte sürdürülebilir turizm anlayışının daha dinamik ve verimli şekilde mevcut sistemle bütünleştirilmesi ve turizm planlamasının bütüncül olarak ele alınması gerektiği vurgusu yapılmaktadır. Altyapı eksikliklerinin giderilmesinde merkez ve yerel yönetimler arasında işbirliği ve koordinasyonun artırılması ile “çevreye duyarlı ve yeterli” altyapı anlayışının egemen kılınması hedeflenmektedir. Yerel Yönetimler bağlamında ise, “Turizm Kurulu” oluşturulması ve mevzuatta görev ve yetki açısından ortaya çıkan çakışmaların giderilmesi gerektiği vurgulanarak, yerel yönetim bütçelerinin artırılması yoluyla turizm yatırımlarının da desteklenmesi gerektiği tespit edilmektedir. Şûra sonunda alınan kararlarla, Türkiye’nin sahip olduğu turizm potansiyelinin daha etkin şekilde kullanılabilmesi için yeni turizm politikalarının geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Turizm Şûrası, ülke turizmine yön vermesi beklenen ilgili kurum, kuruluş, meslek ve sivil toplum örgütlerinin bir araya gelerek mevcut durumu değerlendirip, geleceğe yönelik stratejiler belirlemelerine imkân sağlayan önemli bir danışma organıdır. Sürekli kurul niteliğindeki Turizm Şûralarının kararları tavsiye niteliğinde olduğundan, ülke turizm politikalarını yönlendirici niteliği zayıflamakta ve Şûrada alınan kararlar Şûra sonrasında yönlendirici olamamaktadır. Bu nedenle, Şûrada genel nitelikte öneri ve tespitlerin yanı sıra somut politika önerilerinin de getirilmesi gerekir. Tüm bu olumsuzluklara rağmen, Turizm Şûrası ilgili paydaşların bir araya gelmesine vesile olması ve mevcut sorunların alt komisyonlarda ayrıntılı olarak ele alınmasına imkân vermesi bakımında önemlidir. Şûra kararlarının danışma niteliğinde kalmayıp etkin şekilde uygulanmasının sağlanması ülke turizminin gelişmesine önemli katkılar sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2018a). Şûra Hakkında. <http://turizmsurasi.kulturturizm.gov.tr/TR,169845/sura-hakkinda.html> Erişim tarihi: 3 Nisan 2018.

Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2018b). Turizm Politikaları Komisyonu Sonuç Raporu. <http://turizmsurasi.kulturturizm.gov.tr/TR,204570/turizm-politikalari-komisyonu-sonuc-raporu.html> Erişim tarihi: 3 Nisan 2018.

Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2018c). Çevre-Planlama-Altyapı Komisyonu Sonuç Raporu. <http://turizmsurasi.kulturturizm.gov.tr/TR,204577/cevre-planlama-altyapi-komisyonu-sonuc-raporu.html> Erişim tarihi: 3 Nisan 2018.

Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2018d). Yerel Yönetimler ve Turizm Komisyonu Sonuç Raporu. <http://turizmsurasi.kulturturizm.gov.tr/TR,204584/yerel-yonetimler-ve-turizm-komisyonu-sonuc-raporu.html> Erişim tarihi: 3 Nisan 2018.

Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2002). T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Tanıtma Genel Müdürlüğü. <http://www.tanitma.gov.tr/TR,191456/turizm-tarihinde-bir-kesit.html> Erişim tarihi: 10 Haziran 2018.

Morgil, O. (2002). II. Turizm Şûrası Alt Komisyon Raporları Genel Kurul Görüşmeleri ve II. Turizm Şûrası Kararları, 12-14 Nisan 2002, Ankara, s. 97.

Sönmeyen Ateş. (1998). .C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Tanıtma Genel Müdürlüğü. <http://www.tanitma.gov.tr/TR,191456/turizm-tarihinde-bir-kesit.html> Erişim tarihi: 10 Temmuz 2018.

Turizm Bakanlığı. (2002). II. Turizm Şûrası Alt Komisyon Raporları Genel Kurul Görüşmeleri ve II. Turizm Şûrası Kararları, 12-14 Nisan 2002, Ankara.